

Комунальний вищий навчальний заклад
«Херсонська академія неперервної освіти»
Херсонської обласної ради

ПЕДАГОГІЧНИЙ АЛЬМАНАХ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 41

ХЕРСОН

2019

Затверджено рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України (наказ № 747 від 13 липня 2015 р.).

Рекомендовано до друку вченою радою Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради (протокол № 6 від 22.11.2018 р.).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Іван	БЕХ	доктор психологічних наук, професор (Україна)
Євдокія	ГОЛОБОРОДЬКО	доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Віктор	ОЛІЙНИК	доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Василь	КУЗЬМЕНКО	доктор педагогічних наук, професор, головний редактор (Україна)
Ігор	ЖЕРНОКЛЕЄВ	доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Марія	ПЕНТИЛЮК	доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Ніна	СЛЮСАРЕНКО	доктор педагогічних наук, професор, відповідальний секретар (Україна)
Нада	БАБІЧ	доктор педагогічних наук, професор (Хорватія)
Бажена	МУХАЦКА	доктор педагогічних наук, професор (Польща)
Раїса	СЕРЬОЖНИКОВА	доктор педагогічних наук, професор (Росія)
Олександр	ТЕСЛЕНКО	доктор педагогічних наук, доктор соціологічних наук, професор (Казахстан)
Анатолій	ЗУБКО	кандидат педагогічних наук, професор (Україна)
Ярослава	ОСПАНОВА	кандидат педагогічних наук, професор (Казахстан)
Ірина	ЖОРОВА	доктор педагогічних наук, доцент (Україна)
Юлія	КУЗЬМЕНКО	доктор педагогічних наук, доцент (Україна)
Віталія	ПРИМАКОВА	доктор педагогічних наук, доцент (Україна)
Наталія	ТЕРЕНТЬЄВА	доктор педагогічних наук, доцент (Україна)
Сергій	МОЇСЄЄВ	кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)
Галина	ЮЗБАШЕВА	кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)
Олена	КОХАНОВСЬКА	кандидат педагогічних наук (Україна)

РЕЦЕНЗЕНТИ: Моніка ЯВОРСЬКА-ВІТКОВСЬКА – доктор педагогічних наук, професор (Польща);
Олександра ЯНКОВИЧ – доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2019. Випуск 41. 319 с.

ISSN 2616-5597 (Друкована версія)

У збірнику наукових праць відомі дослідники, педагоги-практики загальноосвітніх навчально-виховних закладів, професійно-технічних навчальних закладів, вищих начальних закладів I-II і III-IV рівнів акредитації висвітлюють теоретичні й прикладні аспекти модернізації сучасної освіти. Упровадження висвітлених на сторінках збірника наукових праць матеріалів сприятиме вирішенню різноманітних проблем сучасної загальноосвітньої та професійної школи.

Для науковців і педагогів-практиків загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, працівників інститутів післядипломної освіти.

Автори несуть відповідальність за достовірність інформації, точність фактів, цитат, інших відомостей, за порушення авторських прав будь-яких юридичних і фізичних осіб, а також за використання даних, що не підлягають публікації у відкритому друці. Думки авторів можуть не співпадати з думкою редакції. Передрук матеріалів допускається тільки з письмового дозволу редакції. При використанні матеріалів, опублікованих в «Педагогічному альманасі», посилання на збірник наукових праць обов'язкове.

ЗМІСТ

Розділ 1. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ.....	9
<i>Ніколаєску І. О., Дронова О. О.</i> Організаційно-методичні засади формування основ художньо-естетичної компетентності дітей дошкільного віку	10
<i>Комінарець Т. В.</i> Розвиток творчих здібностей дошкільника засобами народної іграшки	16
<i>Федоруц М. В.</i> Учнівське самоврядування як вагомий чинник формування соціальної компетентності сучасних старшокласників	22
Розділ 2. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	30
<i>Палихата Е. Я.</i> Методика сприймання образу персонажа художнього твору в умовах взаємозв'язку мови і літератури	31
<i>Мізюк В. А.</i> Змішане навчання як проблема сучасного освітнього простору.....	37
<i>Олійник Ю. І.</i> Педагогічні технології як компонент освітнього середовища.....	44
<i>Писаревська О. В.</i> Сучасна система вищої юридичної освіти Франції.....	50
<i>Трунова В. А.</i> Формування читацької самостійності на уроках позакласного читання в початковій школі.....	56
<i>Шугай Я. М.</i> Понятійний апарат проблеми розвитку початкової освіти	64
<i>Якухно І. І.</i> Вивчення основ християнської етики в закладах освіти	69
Розділ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	76
<i>Джеджула О. М.</i> Формування основних понять теорії композиції в графічній підготовці майбутніх інженерів	77
<i>Зеленська О. П.</i> Навчання іншомовного монологічного мовлення здобувачів вищої освіти в нелінгвістичній магістратурі	82
<i>Козяр М. М., Козловський Ю. М.</i> Науково-педагогічні аспекти в професійній підготовці викладача вищої школи	89
<i>Кузьменко В. В., Примакова В. В.</i> Післядипломна підготовка вчителів до впровадження здоров'язбережувальних технологій в освітній процес	95
<i>Кузьменко Ю. В., Варварецька Г. А.</i> Підготовка науково-педагогічних фахівців як чинник інноваційного розвитку вищої освіти в Україні	101
<i>Максимчук Б. А.</i> Аналіз нормативно-правової бази підготовки майбутніх учителів фізичної культури в контексті розвитку їхньої педагогічної майстерності	106
<i>Мешко Г. М., Мешко О. І.</i> Антистресові саногенні психотехнології в координатах підготовки майбутніх учителів до здоров'ятворчої діяльності	112
<i>Шерман М. І.</i> Перспективи підготовки державних службовців до міжнародної інформаційної діяльності.....	120
<i>Шоробура І. М., Ткаченко У. Ю.</i> Розвиток вищої освіти в Україні: компетентнісний підхід.....	126
<i>Агалець І. О.</i> Вплив етикетних PR-компонентів на імідж представників культурно-освітньої сфери	132
<i>Бобришева Н. М.</i> Тестування як метод оцінювання комунікативної компетенції майбутніх судноводів.....	138
<i>Бурак М. І.</i> Відбір навчального матеріалу для взаємопов'язаного формування професійно орієнтованої компетентності в говорінні та інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів англійської мови	143
<i>Виспінська Н. М.</i> Особливості реалізації методики формування англійської професійно орієнтованої лексичної компетентності в аудіюванні майбутніх музикантів	149
<i>Гребенюк Л. В.</i> Змістовна частина формування іншомовної культури майбутніх офіцерів збройних сил України для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки	156
<i>Івасів Н. С.</i> Змістовий компонент професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства.....	161
<i>Клепар М. В.</i> Навчальні видання як засіб інформативного й методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців-міжнародників	168

**Municipal Higher Educational Institution
«Kherson Academy of Continuing Education»
of Kherson Regional Council**

**PEDAGOGICAL
ALMANAC**

PROCEEDINGS

ISSUE 41

KHERSON

2019

УДК 37.013

Approved by the Ministry of Education and Science Higher Attestation Board decision (order № 747 dated of 13.07.2015).

The proceedings were recommended for publishing by the Scientific Council of Municipal Higher Educational Institution «Kherson Academy of Continuing Education» of Kherson Regional Council (protocol № 6 dated 22.11.2018).

EDITORIAL BOARD:

Ivan	BECH	doctor of psychological sciences, professor (Ukraine)
Yevdokiia	GOLOBOROD'KO	doctor of pedagogical sciences, professor (Ukraine)
Victor	OLIINYK	doctor of pedagogical sciences, professor (Ukraine)
Vasyl	KUZMENKO	doctor of pedagogical sciences, professor (Ukraine) doctor of pedagogical sciences, professor, head editor (Ukraine)
Igor	ZHERNOKLIEIEV	doctor of pedagogical sciences, professor (Ukraine)
Mariia	PENTILUK	doctor of pedagogical sciences, professor (Ukraine)
Nina	SLYUSARENKO	doctor of pedagogical sciences, professor, executive editor (Ukraine)
Nada	BABICH	doctor of pedagogical sciences, professor (Croatia)
Bazhena	MUKHATSKA	doctor of pedagogical sciences, professor (Poland)
Raiisa	SEREZHNIKOVA	doctor of pedagogical sciences, professor (Russia)
Oleksandr	TESLENKO	doctor of pedagogical sciences, doctor of sociological sciences, professor (Kazakhstan)
Anatolii	ZUBKO	candidate of pedagogical sciences, professor (Ukraine)
Yaroslava	OSPAANOVA	candidate of pedagogical sciences, professor (Kazakhstan)
Iryna	ZHOROVA	doctor of pedagogical sciences, associate professor (Ukraine)
Yuliya	KUZMENKO	doctor of pedagogical sciences, associate professor (Ukraine)
Vitaliya	PRIMAKOVA	doctor of pedagogical sciences, associate professor (Ukraine)
Nataliia	TERENTIEVA	doctor of pedagogical sciences, associate professor (Ukraine)
Serhii	MOISEEV	candidate of pedagogical sciences, associate professor (Ukraine)
Halyna	YUZBASHEVA	candidate of pedagogical sciences, associate professor (Ukraine)
Elena	KOKHANOVSKAYA	candidate of pedagogical sciences (Ukraine)

REFEREES: Monika YAVORSKA-VITKOVSKA – doctor of pedagogical sciences, professor (Poland);
Oleksandra YANKOVYCH – doctor of pedagogical sciences, professor (Ukraine)

Pedagogical almanac: Proceedings / editorial board V. V. Kuzmenko (head editor) and others. Kherson: MHEI «Kherson Academy of Continuing Education», 2019. Issue 41. 319 p.

ISSN 2616-5597 (Print)

The proceedings include research works of famous scholars, secondary school teachers, vocational school teachers, higher educational institutions of I-II and III-IV accreditation levels lecturers. The articles clarify theoretical and applied aspects of modern education. Application of research works published in the proceedings will promote solutions of various modern secondary and vocational school problems.

The proceedings are recommended for scholars, researchers, secondary school teachers, vocational school teachers, higher educational institutions of I-II and III-IV accreditation levels lecturers, post-graduate educational institutions lecturers.

The authors hold responsibility for data authenticity, data, quotations and other information accuracy, infringement of copyright of legal person and individual, use of information not subject to free publishing. Reprint of materials is allowed by the editorial board written permission only. Reference to the proceedings is obligatory in case of use of materials published in «Pedagogical Almanac».

© Pedagogical Almanac, 2006

CONTENTS

UNIT 1. THEORY AND METHODICS OF ORGANISATION OF UPBRINGING PROCESS	9
<i>Nikolaesku I. A., Dronova O. O.</i> Organizational and methodological basic principles of preschool children’s artistic and aesthetic competence formation.....	10
<i>Kominarets T. V.</i> Development of the artistic capabilities of the preschoolers using folk toys.....	16
<i>Fedoruts N. V.</i> Schoolchildren’s self-government as a high factor of forming social competence of modern senior pupils.....	22
UNIT 2. THEORY AND METHODICS OF ORGANISATION OF LEARNING PROCESS.....	30
<i>Palykhata E. Ya.</i> The method of perceiving the image of the character of an artistic work in the conditions of the interrelation of language and literature	31
<i>Miziuk V. A.</i> Mixed learning as a problem of modern educational space.....	37
<i>Oliyynyk Yu. I.</i> Pedagogical technologies as a component of the educational environment	44
<i>Pysarevska O. V.</i> Modern system of higher legal education in France	50
<i>Trunova V. A.</i> Formation of reader autonomy in extracurricular reading lessons at elementary school	56
<i>Shugai Y. M.</i> Conceptual apparatus problems of development first education	64
<i>Yakuhno I. I.</i> Studying fundamentas of christian ethics in educational establishments	69
UNIT 3. THEORY AND METHODICS OF ORGANISATION OF PROFESSIONAL STUDIES.....	76
<i>Dzhedzhula O. M.</i> Forming the main concepts of composition theory in graphic training of future engineers.....	77
<i>Zelenska O. P.</i> Teaching foreign language monological speech to the students taking the non-linguistic master’s course.....	82
<i>Koziar M. M., Kozlovskii Yu. M.</i> Scientific and pedagogical aspects of vocational training of teachers of higher educational establishment	89
<i>Kyzmenko V. V., Prymakova V. V.</i> Postgraduate training of teachers to implement health-saving technologies in the educational process	95
<i>Kuzmenko Iu. V., Varvaretska G. A.</i> Training of scientific-pedagogic specialists as a factor of innovative development of Ukraine at the beginning.....	101
<i>Maksymchuk B. A.</i> Analyzing regulations and legal framework of future physical education teachers’ training in the context of developing their pedagogical mastery.....	106
<i>Meshko H. M., Meshko O. I.</i> Antistress sanogenetic psychotechnologies in coordinates for preparing future teachers to health activities	112
<i>Sherman M. I.</i> Perspectives of training of civil servants to international information activity	120
<i>Shorobura I. M., Tkachenko U. Y.</i> Development of higher education in Ukraine: competence approach.....	126
<i>Agalec I. A.</i> The influence of etiquette PR-components on the cultural and educational sphere representative’s image.....	132
<i>Bobrysheva N. M.</i> Testing as a tool for communicative competence assessment of future navigators.....	138
<i>Burak M. I.</i> Teaching materials selection for integrated formation of professionally oriented speaking competence and information-communicative competence of prospective english university teachers.....	143
<i>Vyspinska N. M.</i> Implementation of methodological recommendations for teaching future musicians esp vocabulary through listening	149
<i>Hrebeniuk L. V.</i> Informative part of formation the foreign language culture among future officers of the Armed forces of Ukraine for participation in international peace and security operations.....	156

УДК 378.14

Джеджула О. М.*

ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ ТЕОРІЇ КОМПОЗИЦІЇ В ГРАФІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

У статті обґрунтовано необхідність доповнення змісту графічної підготовки майбутніх інженерів основними поняттями теорії композиції в техніці. Розкрито вплив навколишнього середовища на психологію сприйняття об'єктів. У сучасному суспільстві відбувається період синтезу можливостей виробництва й потреб покупця. Орієнтація на потреби покупця все більше вимагає від фахівців інженерного профілю не лише конструювати, але й брати участь у дослідженні естетичної якості виробу на всіх фазах виготовлення, починаючи від концепції його створення. Доведено необхідність ознайомлення майбутніх інженерів з логічним взаємодоповненням та взаємопроникненням дизайну та конструювання. Завдання графічної підготовки доповнюються потребою спрямування дизайнерської розробки до функціонального рішення. На основі аналізу сутності сучасних форм взаємодії техніки й дизайну доведено важливість усвідомлення тенденцій формоутворення студентами під час вивчення графічних дисциплін. Визначено фактори впливу на вибір композиційного рішення виробу, що є актуальними для удосконалення змісту графічних дисциплін. З'ясовано, що тенденції формоутворення відповідають запитам користувача, його діяльності, але при цьому найважливішим залишається залежність зв'язку й функцій. Характерні й суттєві ознаки стають підставою для концептуального рішення, але при цьому враховують національні, культурні й світоглядні мотиви. Розкрито потенціал нарисної геометрії для формування основних понять теорії композиції. З урахуванням факторів впливу на композиційне рішення під час вивчення нарисної геометрії запропоновано ознайомлення студентів з поняттями «тектоніка» та «об'ємно-просторова структура». Для забезпечення практичних навичок використання запропонованих понять доцільним виявлено розв'язання задач прикладного характеру.

Ключові слова: графічна підготовка, технічний дизайн, нарисна геометрія, формоутворення, прикладні задачі, міждисциплінарні зв'язки.

Підготовка фахівців інженерних спеціальностей впливає на стан розвитку промисловості в Україні. Однією з найважливіших складових професійної підготовки інженерів вважається формування графічної компетентності, адже основу конструкторської та проектної діяльності становлять знання з нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки. Як і будь-які наукові знання, графічні знання знаходяться в постійному розвитку під впливом бурхливих змін у техніці та технологіях. Графічні дисципліни, насамперед, мають значний потенціал для формування технічної естетики фахівця. Конструювання нової техніки не можна уважати утилітарною діяльністю. Сьогодні потрібне естетичне удосконалення машин, механізмів, транспорту, побутової техніки та будь-яких інших засобів праці в сучасному високотехнологічному суспільстві. Проте зміст графічних дисциплін на практиці має суто геометро-графічний вектор і не розкриває можливості для розвитку технічного смаку та навичок дизайнерської діяльності.

Проблема графічної підготовки у вищій школі висвітлюється в працях Д. О. Кельдерова, М. М. Козяра, О. В. Коноплі, М. М. Ожги, Г. О. Райковської, В. К. Сидоренка, Л. Є. Шкіца, інших науковців. Дослідники вказують на протиріччя у вимогах до рівня професійної компетентності фахівців та недоліками їхньої графічної підготовки. На необхідність змін у змісті графічних дисциплін наголошується в працях М. О. Кондратюка, М. Ф. Юсупової, Д. І. Ніцака та інших провідних педагогів. Серед основних пропозицій щодо зміни змісту графічної підготовки необхідно відзначити його наповнення елементами технічного дизайну. Окремі аспекти дизайнерської підготовки висвітлено в публікаціях О. М. Бойчука, І. М. Голод, Г. І. Гребеняка, В. О. Даниленка та ін.).

*© Джеджула О. М.

Значну увагу дизайнерській підготовці приділяють зарубіжні науковці: Agoston G., Camerer G., Carle D., Doyle G., Hastings M., Karslake K., Pomeroy L., Kurocawa K., MacAdam D., Klivar M., Pomeroy L., Roil L., Teeh S., Rolt L., Steeds W.

Метою статті є обґрунтування доповнення змісту графічних дисциплін елементами теорії композиції в процесі підготовки майбутніх інженерів у вищих навчальних закладах освіти.

У наукових працях наголошується, що техніка – органічна частина предметного світу, природного середовища життєдіяльності людини [8, с. 111]. Дослідники вказують на стрімке її проникнення у всі галузі нашого життя. Не випадково підвищення естетичного рівня виробів машинобудування є однією з умов конкурентоздатності виробленої продукції, тому усвідомлення важливості гармонізації надзвичайно складних предметних форм та їхнього взаємозв'язку виходить на рівень соціальних завдань суспільства, набуваючи характеру актуальної педагогічної проблеми. Одним із значних резервів підвищення якості технічного дизайну необхідно уважати набуття відповідних знань під час вивчення графічних дисциплін.

Без активної участі інженера-конструктора, що стоїть біля джерел нової розробки, робота дизайнера буде малоефективною. Адже лише на початкових стадіях конструкторського проекту зі створення нової техніки формується її структура відповідно до особливостей та можливостей виробництва [5, с. 52]. На первинних етапах проекту технічна структура виробу дозволяє вносити корективи виробу без суттєвих і, як правило, витратних змін усієї системи для врахування художньо-конструкторської композиції, тому знання інженером-конструктором основ композиції має настільки важливе значення під час конструювання. Помилковою є думка, що лише точні інженерні знання формують метод проектування й дозволяють конкретизувати технічну задачу та уважати композиційну розробку певною суб'єктивністю. Необхідно зазначити, що така думка притаманна 92 % майбутніх фахівців, як показало опитування студентів під час написання дипломних проектів. Причиною цього є певна професійна невідповідність, небажання та невміння знаходити переконливі аргументи для доведення логічності конкретного художньо-конструкторського проекту. Ця професійна невідповідність є результатом недоліків у змісті та методах навчання графічних дисциплін, які мають величезний потенціал для формування відповідних знань та умінь з технічної естетики, що є важливою складовою професійної компетентності інженера-конструктора.

Усе, що пов'язується з композицією, піддається аналізу та об'єктивній оцінці [1, с. 122]. Розвинений естетичний смак конструктора є не спонтанним явищем, а наслідком ретельної професійної підготовки. Як стверджують науковці, він формується шляхом багаторазового рішення схожих проектів [2; 3]. Залежність кінцевого композиційного рішення від низки об'єктивних факторів показана на рис. 1.

Деякі з цих факторів є визначальними для побудови змісту графічних дисциплін, тому розглянемо їх детальніше. Композиція машини створюється з урахуванням загальних тенденцій конструювання притаманних для певної області техніки та можливостей виробництва. Тенденції формоутворення в автомобілебудуванні докорінно відрізняються від тенденцій формоутворення для сільськогосподарської техніки. Вимоги до зниження металоємності також впливають на форму машин та механізмів. Одночасно кон'юнктура ринку висуває свої вимоги до стратегії та тактики виробів у кожній галузі виробництва. Блок естетичних факторів виявляється важливою складовою в процесі конструювання поруч з факторами виробництва [4, с. 120].

Отже, технічний дизайн промислового виробу стає інтегральним показником його якості, що визначає необхідність формування в майбутніх конструкторів знань про ергономічні вимоги. У технічному дизайні не можливо не враховувати психологічний аспект сприйняття форми, а саме – звичності. Апробована часом форма стає звичною, загальновизнаною, тому необхідно враховувати, що розвиток будь-якої форми може містити в собі певне протиріччя, яке викликає неприйняття нової, іноді інноваційної форми.

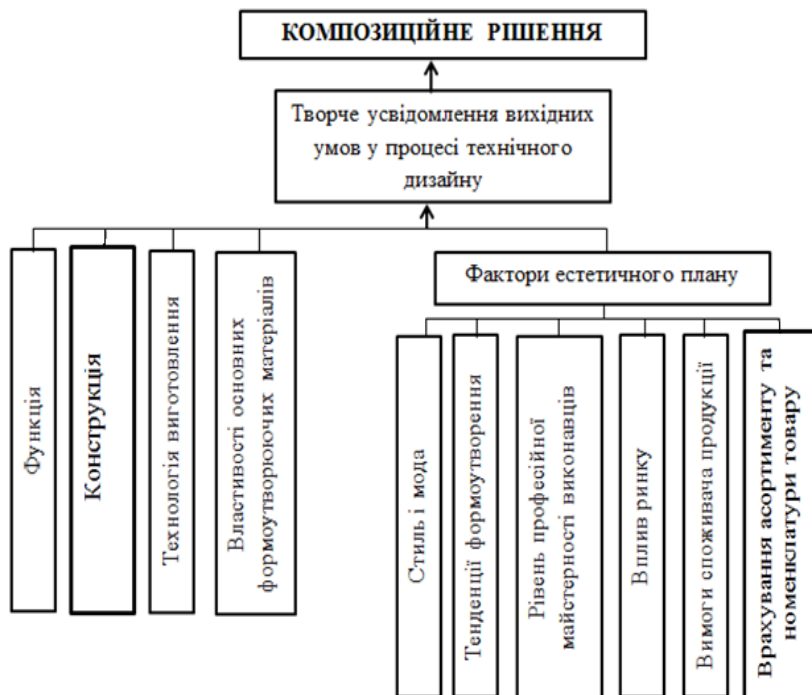


Рис. 1. Фактори впливу на композиційне рішення

Доречно зазначити, що таке протиріччя відсутнє під час сприйняття абстрактних форм моделей, які зокрема вивчаються студентами в нарисній геометрії [9, с. 50]. Отже, технічна естетика сьогодні перестала бути результатом сформованості художнього смаку окремого фахівця, це царина обґрунтованих наукових знань.

Для визначення впливу різних форм на характер сприйняття та частотність їх використання в технічному дизайні проведено діагностування студентів з використанням 3-D моделей. Майбутнім інженерам після вивчення теми «Криві поверхні» з нарисної геометрії та відповідної підготовчої роботи пропонувалася задача прикладного характеру: змінити запропоновану форми поверхонь трактора JOHN DEERE 8400. Студенти попередньо ознайомилися з конструкцією трактора на полігоні, дивились відео тест-драйву (screenshot показано на рис. 2).



Рис. 2. Фрагменти відео тест-драйву трактора JOHN DEERE 8400

У таблиці 1 наведено вибірково найбільш характерні результати діагностування. З метою упорядкування результатів поверхні в таблиці згруповано. У діагностуванні взяло участь 63 студенти 1 курсу факультету механізації сільського господарства, яким було запропоновано 32 різноманітних поверхні.

Таблиця 1

Результати діагностування частотності використання кривих поверхонь під час розв'язання прикладної задачі

Назва кривої поверхні	Кількість студентів, що обрали поверхню під час проектування, %
Циліндрична поверхня	87,0
Конічна поверхня	54,5
Сферична поверхня	56,2
Поверхні обертання	53,8
Косі закриті (відкриті) гелікоїди	37,3
Прямі закриті (відкриті) гелікоїди	44,2
Торсові поверхні	41,2
Поверхні з площиною паралелізму	24,1

Результати проведеної діагностики показали, що попри вивчення студентами різноманітних форм поверхонь в нарисній геометрії, з якими вони не зустрічались раніше, чітко прослідковується намагання скористатись більш поширеними та звичними.

Проте варто зауважити, що нові принципи дій машин та новітні технології потребують кардинальних змін форми, тому важливо в процесі підготовки майбутніх конструкторів відмовитись від критичної неаргументованої оцінки щодо естетичного рівня того чи іншого виробу. Адже часто така оцінка є необ'єктивною та ґрунтується на консервативних поглядах людини [7, с. 142]. Технічний дизайн знаходиться в безперервному розвитку, тому стає актуальним наповнення змісту графічних дисциплін знаннями з основ композиції та пошуку методик формування в майбутніх конструкторів компетенцій з технічного дизайну.

Основними поняттями з основ композиції, які потребують розгляду під час вивчення графічних дисциплін, вважаємо такі. По-перше, тектоніка як візуалізоване відображення роботи конструкції й матеріалу у формі. Адже є певні відмінності в сприйнятті, наприклад, важкого монолітного лиття та тонкостінних штампованих виробів, зварювальних конструкцій та конструкцій із з'єднаннями з різьбою. Тектонічна ясність дозволяє встановити гармонійне сприйняття виробу з точки зору його міцності, ваги, функціонального призначення та іншого інформаційного навантаження. Саме тому, що взаємообумовленість конструкції і форми, яка знаходить своє вираження в конкретному матеріалі, є найбільш суттєвою якістю, що визначає композицію будь-якого виробу, тектоніка вважається однією з основних категорій композиції, а не її другорядною властивістю [10]. Формування поняття тектоніки, безумовно, потребує реалізації міждисциплінарних зв'язків, оскільки доповнюється знаннями теорії конструкційних матеріалів, деталей машин та інших технічних дисциплін.

Форму кожного виробу можна розглядати з точки зору певної взаємодії кожного з її елементів та їхньої сукупності з тривимірним простором, тобто як об'ємно-просторової структури. Отже, наступним поняттям, необхідним для розуміння майбутнім інженером теорії композиції, виступає поняття об'ємно-просторової структури. Це поняття є надзвичайно важливим за своєю сутністю. Адже об'ємно-просторова структура може бути, в одних випадках – простою і лаконічною, а в інших – дуже складною. Під час вивчення нарисної геометрії студенти лише частково зустрічаються з цим поняттям під час вивчення кривих поверхонь та їхньому взаємному

перетині. Таке дотичне ознайомлення не сприяє усвідомленому розумінню значення цього поняття. Але під час конструювання та проектування незалежно від ступеня складності об'ємно-просторової структури система зв'язків всіх її елементів має поруч із тектонікою вирішальне значення для створення виробу. Фахівці зауважують, що на практиці технічний дизайн відступає на другий план, а тому елементи технічних виробів часто сприймаються, як композиційно неорганізовані [6].

Під час формування в студентів вищеназваних понять обов'язковою умовою є врахування тісного зв'язку між ними. Порушення тектоніки як хибне відображення роботи конструктивної основи обов'язково віддзеркалюється на органічності зв'язків елементів об'ємно-просторової структури промислового виробу. І навпаки – хибне об'ємно-просторове рішення призводить до похибок тектонічного характеру.

Вагомість згаданих понять випадках для виробів різна. Зокрема, для технічних виробів із складною організацією багатоелементної форми значення об'ємно-просторової структури збільшується, а для компактних, моноблочних форм – зменшується. Так само важливим під час формування цих понять у студентів необхідно наголошувати на неоднозначній ролі тектоніки в розробці композиції різних об'єктів техніки. Наприклад, для виробів з відкритою несучою системою (токарно-гвинторізні верстати та ін.) проблема тектоніки стає вирішальною, а в об'єктах із закритою конструктивною основою тектоніка – менш актуальною.

Важливою умовою під час формування понять тектоніки та об'ємно-просторової структури необхідно уважати особливості роботи технічних виробів, зокрема динамічних навантажень (на відміну, наприклад, від архітектурних споруд, де переважають статичні навантаження). Вимоги до жорсткості, температурних навантажень, вібростійкості та інших визначають свої специфічні особливості до композиційних рішень під час конструювання, тому необхідно акцентувати увагу на складності та різноманітності прояву зв'язків «конструкція – форма» в техніці.

Отже, поняття теорії композиції є невід'ємною складовою графічної підготовки майбутніх інженерів, які обумовлені специфічним характером зв'язків об'єктів техніки та їхніх користувачів. Нарисна геометрія має значний потенціал для формування понять тектоніки та об'ємно-просторової структури. Цей потенціал можливо реалізувати шляхом використання міждисциплінарних зв'язків та розв'язання прикладних задач під час вивчення нарисної геометрії.

Подальші перспективи наукових розвідок пов'язані із використанням інформаційних технологій для формування в майбутніх інженерів понять теорії композиції.

Література:

1. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури: монографія. Харків: ХДАДМ, 2005. 244 с.
2. Кайдановська О. О. Методичні рекомендації до курсу «Основи композиції»: творчі практичні завдання. Полтава: ПДПУ, 2002. 56 с.
3. Кондратюк М. О. Формування художньо-графічних умінь майбутніх художників у процесі вивчення дисципліни «Комп'ютерна графіка». URL: <http://tme.umo.edu.ua/docs/almanax/26.pdf>
4. Король А. Формування художньо-графічної компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Психологопедагогічні проблеми сільської школи*. 2011. № 39. С. 117-126.
5. Ларина О. В. Информационно-коммуникационные технологии в дизайн-образовании. *Среднее профессиональное образование*. 2013. № 3. С. 50-51.
6. Литвин В. А. Формування проектної культури майбутніх архітекторів в умовах інформатизації. *Новітні комп'ютерні технології*, 2013. Вип. XI. С. 65-68.
7. Отич О. М. Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання: навч.-метод. посіб. Полтава: ІнтерГрафіка, 2005. 200 с.

8. Моркун В. С. Проблеми формування проектно-конструкторської компетентності гірничого інженера в процесі графічної підготовки. *Science and Education a New Dimension: Pedagogy and Psychology*. 2014. Vol. II (8). P. 110-114.
9. Юсупова М. Ф. Аналіз результатів апробації програмних засобів інтерактивної системи навчання дисципліни «Нарисна геометрія». *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 2011. Вип. 60. С. 49-52.
10. Petransky L. *Vstup do teorie designu*. Bratislava, 1991. 57 s.

Dzhedzhula O. M.

FORMING THE MAIN CONCEPTS OF COMPOSITION THEORY IN GRAPHIC TRAINING OF FUTURE ENGINEERS

The article substantiates the necessity to supplement the content of future engineers' graphic training with main concepts of composition theory in technology. The influence of surrounding environment on the psychology of object perception has been disclosed. In modern society there is a period of synthesis of buyer's production opportunities and needs. The orientation to the buyer's needs increasingly requires of engineering specialist not only to design, but also to participate in the study of the aesthetic quality of the product at all stages of manufacture, starting with the concept of its creation. The necessity for familiarizing future engineers with logical complementarity and interpenetration of design and construction has been proved. The tasks of graphic preparation have been supplemented by the need to direct design development to a functional solution. On the basis of the analysis of the essence of contemporary forms of interaction of technique and design, the importance of understanding the tendencies of form formation by students during the study of graphic disciplines has been proved. The factors influencing the choice of the compositional solution of the product that are relevant for improving the content of graphic disciplines have been determined. It has been found that form formation tendencies correspond to user's needs, their activities, but the most important remain the dependence of connections and functions. The characteristic and essential features become the basis for a conceptual solution, but at the same time, it is necessary to take into account national, cultural and ideological motives. The potential of descriptive geometry for the formation of the basic concepts of composition theory has been revealed. Considering the factors of influence on the compositional solution in the study of descriptive geometry, familiarization of students with such concepts as «tectonics» and «volumetric-spatial structure» has been proposed. In order to provide the practical skills of using the proposed concepts, the solution of problems of applied nature has been found appropriate.

Key words: graphic preparation, technical design, descriptive geometry, form formation, applied tasks, interdisciplinary connections.

Дата надходження статті: «21» вересня 2018 р.

УДК 81:130.2

Зеленська О. П.*

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В НЕЛІНГВІСТИЧНІЙ МАГІСТРАТУРІ

Стаття присвячена проблемі навчання іншомовного монологічного мовлення здобувачів вищої освіти в нелінгвістичній магистратурі в умовах сучасної комунікативної парадигми. Монологічне мовлення є однією з основних форм здійснення усно-мовленнєвої комунікації, оволодіння якою складає суттєвий компонент цілей навчання іноземної мови в нелінгвістичній магистратурі. Монологічне мовлення має самостійний замисел і є в більшій мірі, ніж діалогічне мовлення, довільним і самостійним видом мовлення. Монолог є такою формою мовлення, яку створює одна людина, що самостійно визначає структуру, композицію та мовні засоби висловлювання. Іншомовне монологічне мовлення є не тільки продуктом

*© Зеленська О. П.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Агалець Інна Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу наукової реферативної та аналітичної інформації у сфері освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського Національної академії педагогічних наук України.

Багрій Марія Антонівна – кандидат філологічних наук, докторант кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Бобришева Наталя Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови в судноводінні Херсонської державної морської академії.

Бурак Мар'яна Ігорівна – аспірант кафедри англійської філології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, академічний директор Школи української мови та культури Українського католицького університету.

Варварецька Галина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, асистент кафедри вищої математики Національного університету «Одеська морська академія».

Виспінська Наталія Михайлівна – аспірант кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Главацька Ольга Леонідівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Гребенюк Леся Володимирівна – молодший науковий співробітник науково-дослідного відділу військово-гуманітарних досліджень Науково-дослідного центру Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Джеджула Олена Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики, фізики та комп'ютерних технологій Вінницького національного аграрного університету.

Дронова Ольга Олегівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Зеленська Олена Піменівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов і культури фахового мовлення Львівського державного університету внутрішніх справ.

Івасів Наталія Семенівна – кандидат педагогічних наук, асистент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка.

Касьян Тетяна Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, заслужений художник України.

Клепар Марія Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Козловський Юрій Михайлович – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та соціального управління Національного університету «Львівська політехніка».

Козяр Михайло Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та педагогіки Львівського університету безпеки життєдіяльності, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України.

Коленко Віолетта Володимирівна – викладач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій Херсонського політехнічного коледжу Одеського національного політехнічного університету.

Комінарець Тетяна Вільямівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії й методики дошкільної, початкової освіти та мовних комунікацій КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Кондрашов Микола Миколайович – кандидат педагогічних наук, докторант кафедри педагогіки вищої школи і освітнього менеджменту Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Кохановська Олена Вікторівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії й методики викладання навчальних дисциплін КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Кузьменко Василь Васильович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки й менеджменту освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Кузьменко Юлія Василівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ.

Любас Анжеліка Андріївна – викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Максимчук Борис Анатолійович – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, професор кафедри педагогіки й менеджменту освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Маслій Олег Миколайович – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, полковник, заступник начальника академії з навчальної роботи – начальник навчального відділу Військової академії (м. Одеса).

Мешко Галина Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та менеджменту освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Мешко Олександр Іванович – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, докторант кафедри комп'ютерної інженерії та освітніх вимірювань Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова.

Наконечна Вікторія Іванівна – викладач кафедри економіки, управління та адміністрування Херсонського політехнічного коледжу Одеського національного політехнічного університету.

Ніколаеску Інна Олександрівна – доктор педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Оборнев Сергій Іванович – науковий співробітник науково-дослідного відділу наукового центру Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Одайник Світлана Федорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з питань зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти, доцент кафедри педагогіки й менеджменту освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Олійник Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики виховання КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

Онуфрив Андріана Ростиславівна – кандидат педагогічних наук, асистент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка.

Палихата Елеонора Ярославівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української мови та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Писаревська Олена Володимирівна – асистент кафедри французької філології Львівського національного університету імені Івана Франка.

Примакова Віталія Володимирівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії і методики виховання, психології та інклюзивної освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Пришляк Оксана Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Пугач Сергій Сергійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри правового регулювання економіки і правознавства Вінницького навчально-наукового інституту економіки Тернопільського національного економічного університету.

Рябуха Іван Михайлович – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри англійської мови з підготовки морських фахівців за скороченою програмою Херсонської державної морської академії.

Сабат Наталія Олексіївна – викладач кафедри міжкультурної комунікації та перекладу Львівського національного університету імені Івана Франка.

Співак Ярослав Олегович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри менеджменту ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Стойчик Тетяна Іванівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з навчально-виробничої роботи Криворізького професійного гірничо-технологічного ліцею.

Сулим Володимир Трохимович – кандидат філологічних наук, професор, декан факультету іноземних мов Львівського національного університету імені Івана Франка.

Сушко Володимир Володимирович – аспірант кафедри педагогіки й менеджменту освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Ткаченко Ульяна Юріївна – аспірант кафедри педагогіки Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Трунова Валентина Андріївна – кандидат педагогічних наук, в. о. професора кафедри дошкільної та початкової освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти».

Федоруц Микола Васильович – заступник директора з виховної роботи Тернопільської ЗОШ I-III ступенів №4, здобувач кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Федорченко Тетяна Євгенівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії фізичного розвитку та здорового способу життя Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України.

Чайковська Ганна Богданівна – кандидат біологічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Чух Ганна Павлівна – здобувач кафедри педагогіки й менеджменту освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Шерман Михайло Ісаакович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформатики, програмної інженерії та економічної кібернетики Херсонського державного університету.

Шоробура Інна Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, ректор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Шугай Яна Максимівна – аспірант кафедри педагогіки й менеджменту освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Щетина Тетяна Павлівна – аспірант кафедри педагогіки й освітнього менеджменту КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти».

Якухно Іван Іванович – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Наукове видання

ПЕДАГОГІЧНИЙ АЛЬМАНАХ

Збірник наукових праць

Випуск 41

ISSN 2616-5597

Коректори – Чух Г.П., Сотер М.В.
Технічний редактор – Кохановська О.В.

Підписано до друку 04.01.2019 р. Формат 210x297/8 (А-4)
Папір офсетний. Друк ризографний. Гарнітура Palatino Linotype.
Умовн.друк.арк. 38,7. Наклад 300.

Друк здійснено з оригінал-макету
у видавництві КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»
Свідоцтво ХС № 74 від 30.12.2011 р.

Адреса видавництва:

вул.Покришева, 41

м.Херсон

73034

тел. (0552) 37-02-00

E-mail: info@academy.ks.ua